

К. Я. НОВОСАД

ВІДМІННОСТІ ПОЗИЦІЇ ДОСВІДЧЕНИХ І ПОТЕНЦІЙНИХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ З УКРАЇНИ ЩОДО ПЕРЕШКОД У КРАЇНАХ ПЕРЕБУВАННЯ

У статті розглянуто відмінності позицій досвідчених і потенційних трудових мігрантів з України щодо мовних перешкод та відсуття меншовартості (другосортності) у країнах перебування. Методом вивчення відмінності є порівняння думки про перешкоди в країнах перебування досвідчених трудових мігрантів з уявленнями про перешкоди респондентів, які ніколи не працювали за кордоном.

Ключові слова: трудові мігранти з України, уявні перешкоди, відсуття меншовартості (другосортності), дисбаланс компетентності трудових мігрантів.

Багаторічний соціологічний моніторинг міграційних настроїв населення України показує тенденцію до їх зростання [1; 5; 6; 7]. «За результатами опитування, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» у вересні 2017 р., 61% респондентів заявили, що не хотіли б їхати за кордон на постійне місце проживання. Водночас 35% сказали, що мають таке бажання, ще 4% – не визначилися із відповіддю. У порівнянні з минулим роком кількість тих, хто хотів би змінити місце проживання на іншу країну, незначно зросла (з 30% до 35%)» [1]. Згідно з результатами дослідження, 44% опитаних виявили бажання працювати/сримати роботу за кордоном. Але тільки 17% відсотків опитаних оцінили свої шанси отримати роботу за кордоном як значні, ще 30% оцінили свої шанси як незначні, а 44% опитаних заявили, що не мають узагалі ніяких шансів поїхати в майбутньому на роботу за кордон.

Разом із тим, дослідження міграційних настроїв населення України показали певні розбіжності між очікуваними досвідчених та намірами потенційних трудових мігрантів, які не мають досвіду роботи за кордоном. Дослідженнями міграційних настроїв населення України Research & Branding Group та Соціологічною групою «Рейтинг» встановлено, що досвід роботи за кордоном мають 11–14% респондентів, а понад 80% такого досвіду не мають. Дослідники звернули увагу на те, що серед тих, хто працював за кордоном, кількість потенційних мігрантів менша, аніж серед тих, хто тільки бажає знайти за кордоном роботу. Досвідчені трудові мігранти відрізняються готовністю виїзду за кордон на більш тривалий термін (до 5 років) або можливість виїзду за кордон на постійне місце проживання. Готовність тривалого перебування за кордоном (до 3 років) виявляють респонденти-прихильники еуроінтеграції та молодь. Респонденти без досвіду роботи за кордоном, люди старшого віку й прихильники вступу до Митного Союзу розглядають можливість лишитися працювати за кордоном на більш короткий термін – до 1 року.

© Новосад К. Я., 2017

Varha N. Social Aspects Informal Employment of Youth in Ukraine

This article studies the major theoretical approaches in the definition of informal employment of youth. The aim of this article is to provide a critical overview of how informality employment of youth has been defined and measured, together with selected findings on its extent and character, and a summary of competing views regarding its role in contemporary economies and how it can be tackled. The outcome is a set of conceptual frameworks for understanding both the burgeoning literature on informal employment and how each of the perspectives is presented in this article.

Self-employment, composed of employers, members of production cooperatives and self-employed in the narrow sense (own – account workers) is characterized by the fact that this group of workers are not employees. Persons belonging to this group use their entrepreneurial skills for the organization of labour activity. Characteristic feature of self-employment is the use of working time, the employee is interested to achieve maximum results of work for the minimum possible time since it will affect his/her income and length act only of working time, but free time as well. In market economy conditions self-employment is a progressive form of employment. For the youth who work, labor market flexibility is manifested in the possibility of creating a temporary, incomplete or unofficial jobs, helping parents and obtaining a financial benefit. Considering the structure of a part-time (partial) employment, we can conclude that the proportion of partial employment is much higher in the cities where you can find random underemployment, but on the other hand rural areas are characterized by a temporary employment, which corresponds to a seasonal agricultural work. The opportunity to combine studying and job may become one of the strategies to overcome the crisis in Ukraine, motivate young people to gain some level of education and will form the experience of independence and autonomy among the graduates. Main tasks of the temporary employment may include the following elements as: involvement to the working process, getting a professional experience that can help with the determination of the future profession and spheres of activity, expansion of the service sector which is provided by young people in the labor market and improvement of the quality of these services, gives a possibility to adapt to the staff and learn to be responsible for the work you do, spend free time usefully, gaining for it a financial reward. It should be noted that the demand for youth in the secondary labor market in terms of crisis may be high, but the mechanism of implementation, organizational phase and employment process is much more difficult.

Informal, secondary employment allows to some extent to provide mobility and a higher employment rate in this case reducing the risk of unemployment and increasing the chances of employment. Negative aspects include low quality of work, lack of basic rights in the field of labour protection under the absence of an employment contract and health insurance. The structure of informal employment is one of the most important features where where the largest proportion of informal workers is observed in agriculture, construction and service industry. Therefore, there are some methodological difficulties which do not allow to estimate a real percentage of temporarily employed youth in the sphere of informal economy.

Key words: employment, economic activity, informal sector, unemployment, vacancies.